

EURÓPSKY IMUNIZAČNÝ TÝŽDEŇ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vyhodnotenie kampane

V súvislosti s výskytom infekčných ochorení, pristúpili krajiny euroregiónu k zavedeniu vlastných imunizačných stratégií na národnej úrovni. Úspech a pokrok v zdravotnej starostlivosti priniesol vývoj očkovacích látok a zavedenie celoplošného očkovania. V roku 1986 bol v Slovenskej republike (SR) schválený Národný imunizačný program. V súčasnosti sa u nás očkuje proti 10 ochoreniam v rámci pravidelného povinného očkovania detí a dospelých. Úroveň zaočkovanosti sa sleduje v rámci administratívnej kontroly očkovania, ktorú vykonávajú všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) každoročne k 31. augustu daného roka. Vyhodnotenie zaočkovanosti na celoslovenskej úrovni vykonáva Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR).

Vzhľadom na aktivity antivakcinačných aktivistov je nutné vykonávať účinnú informovanosť a edukáciu širokej verejnosti – odbornej aj laickej. Je všeobecne známe, že investície do prevencie a ochrany zdravia sú mnohonásobne nižšie ako investície do liečby osôb chorých na ochorenie, ktorému sa dá predchádzať očkovaním. Infekčné ochorenia spôsobujú pacientom diskomfort, ktorý súvisí s chorobou. Závažnejšie sú však možné komplikácie, ktoré môžu predstavovať významné riziko pre zdravie a život chorého, ale aj jeho okolie. Medzi významné preventívne informačno-edukačné aktivity patria aj aktivity, ktoré vykonávajú odborníci (epidemiológovia, verejní zdravotníci, lekári a iní zdravotníckymi odborníkmi) v rámci Európskeho imunizačného týždňa (z angl. European Immunization week - EIW).

Kampaň EIW sa každoročne uskutočňuje v apríli, kedy prebieha aj Svetový imunizačný týždeň. Predmetná kampaň trvá iba jeden týždeň v roku, ale idea podpory imunizácie je v krajinách Európskej únie aktuálna počas celého roka. Téma každej doterajšej kampane EIW „Prevent Protect Immunize“ - „Predchádzať Chrániť Očkovat“ vo všeobecnosti vyjadruje, že je možné predchádzať ochoreniam a chrániť zdravie očkovaním.

V roku 2018 prebiehal v poradí už 13. ročník kampane EIW, a to v **dňoch od 23. do 29. apríla**. Sloganom kampane bol nasledujúci výrok: **“Vaccination is an individual right and shared responsibility” / “Očkovanie je právo jednotlivca, ale súčasne je spoločnou zodpovednosťou”**. Slogan upozorňuje, že dôsledným a včasným očkovaním je možné chrániť tých, ktorí sú najviac zraniteľní, vrátane detí, ktoré pre svoj vek ešte nemohli byť očkované.

Aj v tomto roku sa Slovenská republika zapojila do kampane EIW. Aktivity boli realizované pod záštitou hlavného hygienika Slovenskej republiky. Koordinátorom aktivít bol Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“). Epidemiológovia ÚVZ SR vydali pre širokú verejnosť informáciu so základnými informáciami o kampani, ktorá je uverejnená na internetovej stránke ÚVZ SR. Zamestnanci odboru epidemiológie zároveň pripravili informačný panel, ktorý bol umiestnený vo vstupnej hale

ÚVZ SR a seminár, na ktorom informovali zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ o prebiehajúcom EIW 2018, o jeho poslaní a tiež o imunizačnej stratégii v SR či o potrebe budovania kolektívnej imunity, aby sa zabránilo vzniku a šíreniu infekčných ochorení, ktorým je možné predchádzať včasným a účinným očkovaním. Sekcia medzinárodných vzťahov a komunikácie ÚVZ SR pripravila infografiku k EIW a imunizácii s prihliadnutím na prevenciu pred osýpkami, ktorú elektronickou poštou distribuovali na všetky RÚVZ v SR pre prípadné ďalšie využitie počas kampane a neskôr. **V čase EIW sa konal Slovenský vakcinologický kongres na Štrbskom Plese, na ktorom sa zúčastnili experti v oblasti medicíny a epidemiológie a ďalšia odborná verejnosť. Na uvedenom podujatí bol účastníkom distribuovaný informačný materiál, tzv. koliesko – očkovací kalendár na rok 2018.**

ÚVZ SR v spolupráci s 36 RÚVZ v SR vykonávali aktivity zamerané na spropagovanie kampane EIW, činnosti Regionálneho úradu pre Európu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO/EUROPE) v oblasti imunizácie a možnosti očkovania v SR. Počas kampane odborníci využívali aj informácie a štatistiky, ktoré pri príležitosti EIW uverejňovalo Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC).

Odborníci odborov a oddelení epidemiológie zorganizovali spolu 141 prednášok a besied, kde vzdelávali zdravotníckych pracovníkov (17), študentov stredných a vysokých škôl so zdravotníckym zameraním (43), laickú verejnosť (65) a rómsku komunitu (16).

V regionálnych médiách - v regionálnych denníkoch (Korzár, Bardejovské novosti, KOŠICE:DNES, Nitrianske noviny MY, Vranovské novinky, Žilinský Večerník, noviny Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum a i.) a v regionálnych televíziách (BTV – bardejovská televízia, regionálna televízia Hronka a i.), ale aj v obecných rozhlasoch boli prezentované informácie súvisiace s EIW a prevenciou infekčných ochorení očkovaním 160-krát. V spolupráci s ďalšími inštitúciami boli tieto informácie propagované na 264 internetových stránkach.

Odborníci ÚVZ SR a RÚVZ poskytovali informácie laickej a odbornej verejnosti písomne (744-krát), telefonicky (253-krát) a osobne (664-krát). **Aktivity, ako „Deň otvorených dverí na RÚVZ“ a „Informovanosť v poradniach očkovania“ významnou mierou prispeli k informovanosti širokej verejnosti pri riešení konkrétnych problémov súvisiacich s očkovaním.**

Významnú úlohu plnili aj informácie uverejnené na informačných paneloch, ktoré boli umiestnené v priestoroch ÚVZ SR a RÚVZ, v čakárňach a v ambulanciách lekárov, v priestoroch predškolských a školských zariadení a tiež informácie uverejnené na obecných a vývesných tabuliach. Spolu bolo vyhotovených 300 informačných a náučných panelov a tabúl. Edukačné materiály boli poskytnuté aj terénym sociálnym pracovníkom, ktorí denne pracujú s rómskou komunitou.

Počas kampane boli distribuované propagačné materiály s problematikou EIW, povinného a odporúčaného očkovania v SR a očkovania do zahraničia. Spolu bolo distribuovaných 5637 informačných materiálov (očkovací kalendár – „koliesko“, plagáty, letáky a brožúry).

Počas tohoročnej kampane vzniklo mnoho zaujímavých aktivít zameraných na:

A) Informovanie laickej verejnosti:

- Beseda pre matky a budúce matky v rámci „Klubu matiek“; matky boli informované o očkovaní a o ochoreniach preventabilných očkovaním.
- Workshop pre študentov viacerých stredných odborných škôl na tému „Očkovanie hrou“ vykonali zamestnanci odborov a oddelení viacerých RÚVZ.
- Besedy so študentmi stredných odborných škôl organizované v priestoroch škôl (stredné obchodné školy – v Čadci; hotelové akadémie – Svidník; obchodné akadémie – Svidník, Stará Ľubovňa; gymnáziá – v Šamoríne, v Turzovke, v Košiciach, v Stropkove, vo Svidníku, v Dolnom Kubíne, v Starej Ľubovni; stredná odborná škola pedagogická – v Humennom).
- Prednášky a besedy s názvom „Zdravý životný štýl, hygiena a riziká prenosu infekčných ochorení. Propagácia očkovania“ a premietanie videofilmu s názvom „Starostlivosť o vlastné zdravie“ zamestnanci RÚVZ zabezpečili na viacerých základných a stredných školách v Košiciach.
- Pre klientov denného centra v Košiciach boli vykonané aktivity zamerané na očkovanie a propagáciu EIW.
- Mobilná Poradňa zdravia a prednáška „Zdravý životný štýl. Možnosti očkovania seniorov a propagácia EIW“ adresovaná klientom zariadení pre seniorov v Košiciach.
- V rámci informovanosti riaditeľov viacerých školských a predškolských zariadení bol elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o EIW 2018 (prezentácie a publikácie v oblasti povinného očkovania).
- V rámci projektu „Čakáme na bociana“ bola vykonaná prednáška na tému povinného pravidelného očkovania detí v SR pre matky a tehotné ženy, ktoré v predmetnom čase navštívili gynekologické ambulancie.
- Dotazníkový prieskum vedomostí a názorov obyvateľov mesta Martin na očkovanie, bol vykonaný v spolupráci s Ústavom verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Zber dát bol zabezpečený prostredníctvom dotazníka zisťujúceho postoje rodičov k očkovaniu (zbytočnosť očkovania, riziká spojené s očkovaním, biznis farmaceutických spoločností, zmena povinného očkovania na dobrovoľné a iné otázky). Zber dát sa vykonával v 3 ambulanciách pre deti a dorast v okrese Martin. (Výsledky zatiaľ nie sú spracované.)
- Komunikácia epidemiológov s rodičmi chorých detí o povinnom očkovaní detí, ktoré navštívili Univerzitnú nemocnicu v Martine na KDaD a DKAIM. Rodičia zároveň obdržali aj pomôcku – očkovací kalendár na rok 2018.
- Prednáška pre členov mestskej polície s názvom „Biologické riziká pri práci policajtov“ so zameraním na prevenciu chorôb preventabilných očkovaním.
- Pre študentov a pedagógov Katedry agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre bola prezentovaná prednáška s názvom „EPIS“, vrátane všeobecných informácií o očkovaní.
- Počas „Dňa zdravia“ na MsÚ vo Zvolene prebiehala beseda pre širokú verejnosť a predovšetkým pre stredoškolskú mládež na tému očkovanie.

- Prednáška a beseda pre asistentov osvedy zdravia pôsobiacich v obciach Banské, Čaklov, Zámutoy, Vechec, Hencovce, Hlinné, Sol' a mesto Hanušovce nad Topľou na tému „Očkovanie je práyo jednotlivca, ale súčasne je spoločnou zodpovednosťou“.
- Besedy s rodičmi detí, ktoré navštevujú Materskú školu v Rožňave a Základnú školu v Rožňave na tému povinného očkovania.

B) Informovanie a vzdelávanie zdravotníkov a budúcich zdravotníckych pracovníkov (študentov):

- Pre študentov viacerých stredných zdravotníckych škôl sa uskutočnili prednášky a besedy o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania a EIW (Poprad, Levoča, Rožňava, Prešov, Čadca, Košice, Svidník, Humenné, Michalovce, Zvolen, Žilina).
- Prednáška s problematikou infekčných ochorení a ich prevencie očkovaním v maďarskom a slovenskom jazyku pre študentov 2. ročníka Strednej zdravotníckej školy v Dunajskej Strede.
- Pre študentov 1. ročníka bakalárskeho štúdia, odbor Verejné zdravotníctvo na LF UPJŠ v Košiciach bola zrealizovaná prednáška s názvom „Význam očkovania pri prevencii prenosných ochorení“.
- Na viacerých SZŠ bol realizovaný projekt na zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania.
- Informovanosť zdravotníckych pracovníkov polikliník, napr. na MsPK v Šuranoch prebiehali aktivity s názvom „Aktuálny ročník EIW 2018“, „Aktuálna problematika osýpok“.
- Prednáška a premietanie videofilmu o výpovediach rodičov, ktorým ochoreli na osýpky ich vlastné neočkované deti s názvom „Vyhodnotenie zaočkovanosti populácie v SR“.
- Prednášky pre zdravotníkov na IX. Vakcinologickom kongrese na Štrbskom Plese..
- Prednášky pre študentov 1. ročníkov v odbore ošetrovatel'stvo v rámci výuky na SZU Fakulte zdravotníctva; prednášky na TnUAD s názvom „Význam očkovania v detskom a dospelom veku“.

C) Informovanie rómskej komunity:

- Na obecnom úrade Sveržov sa uskutočnila beseda s rómskymi komunitnými pracovníkmi na tému očkovanie.
- Zdravotno-výchovné aktivity uskutočnili zamestnanci RÚVZ na ZŠ v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Nacina Ves, Petrovce nad Laborcom, Iňačovce, Žbince, Drahnov, Blatné Remety, Úbrež) a tiež na Základnej škole v Michalovciach.
- Beseda o význame a nutnosti očkovania sa konala v Komunitnom centre v Iňačovciach, v Centre voľného času v Sobranciach, v Komunitnom centre v Žbinciach. Spolupracujúcou inštitúciou boli obecné úrady - koordinátori a asistenti osvedy zdravia – zdravé regióny a terénni sociálni pracovníci pôsobiaci v obciach s početným rómskym obyvateľstvom.
- Rozhovorom a fyzickou distribúciou letákov vykonali epidemiológovia edukáciu sociálne slabších skupín populácie. Aktivity boli vykonávané v spolupráci so zamestnancami obecných úradov v obciach s početným rómskym obyvateľstvom a prostredníctvom koordinátorov asistentov zdravia a asistentov osvedy zdravia (Nacina Ves, Petrovce nad Laborcom, Iňačovce, Žbince, Drahnov, Sobrance, Blatné Remety, Úbrež Strážske, Michalovce – Angin mlyn).

- Epidemiológovia viedli individuálne pohovory s členmi rómskej osady v okrese Brezno.
- Distribúcia edukačných materiálov o význame očkovania v každom veku prostredníctvom komunitných asistentov v rómskych osadách v Smižanoch a v Richnave.
- Prednáška spojená s besedou o prevencii prenosných ochorení očkovaním adresovaná asistentom osvetly zdravia z okresov Svidník a Stropkov za spolupráce koordinátora asistentov osvetly zdravia.

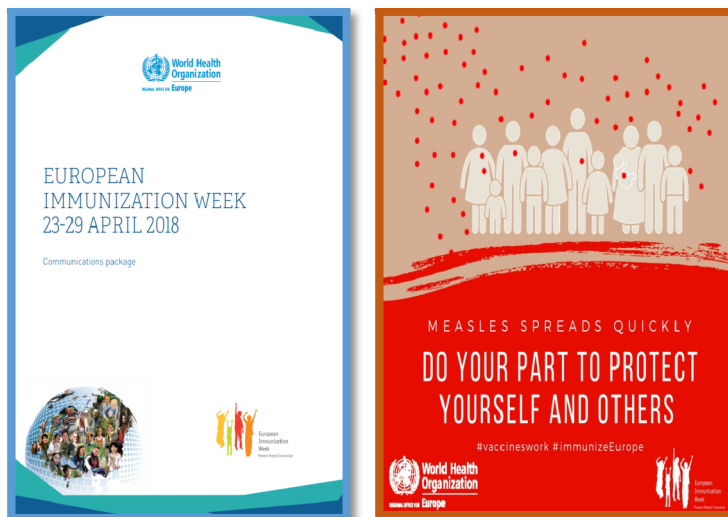
Zamestnanci RÚVZ v priebehu roka monitorujú výskyt infekčných ochorení v ich regióne a pravidelne aktualizujú svoje internetové stránky. Informácie o očkovaní v SR a v zahraničí poskytujú denne rodičom, ktorí z nevedomosti alebo vplyvom antivakcinačných aktivistov odmietli uplatniť právo dieťaťa na očkovanie.

Zamestnanci ÚVZ SR v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., pripravili pre verejnosť praktickú formu Očkovacieho kalendára na rok 2018 s cieľom podporiť prevenciu a poskytnúť v zjednodušenej podobe informácie o povinnom a odporúčanom očkovaní v SR.

ÚVZ SR a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. od marca 2018 distribuovali praktickú formu Očkovacieho kalendára na rok 2018 verejnosti prostredníctvom svojich regionálnych pobočiek a vložением očkovacieho kalendára do informačného balíčka, ktorý dostávajú rodičky v pôrodniciach pri narodení dieťaťa počas roka 2018.

Informácie o očkovaní, ako aj samotný Očkovací kalendár na rok 2018 sú prístupné aj v elektronickej verzii na internetovej stránke ÚVZ SR, Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. (www.vszp.sk) a RÚVZ v SR.

Úrad verejného zdravotníctva SR súčasne počas roka 2018 distribuoval cestou RÚVZ v SR pre pediatrické ambulancie Očkovací preukaz dieťaťa.

Uverejnené na: <https://euro.sharefile.com/share/view/sd4c414367c145819/fo5cf4cd-ec6b-470a-9183-3aa639a9f97f>